

Nr 472.

Av herr Nilsson i Hörby m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 108, angående vissa åtgärder till det svenska jordbrukets stödjande.

I proposition nr 108 angående vissa åtgärder till det svenska jordbrukets stödjande föreslår Kungl. Maj:t bl. a. vissa tullförhöjningar samt bemyndigande för Kungl. Maj:t att — beträffande vete — förordna om visst inmalnings- och inblandningstvång.

Departementschefen har icke funnit sig för närvarande kunna tillstyrka införandet av ett inmalningstvång för vete av den stränghet, som jordbruksutredningen föreslagit i betänkande den 18 januari 1930 angående åtgärder till vete- och rågmärknadens stödjande. Rörande råg har departementschefen endast föreslagit tullhöjning.

Enligt vår mening kunna åtgärderna till stödjande av brödsädsodlingen icke väntas bliva tillräckligt effektiva med mindre ett lagstadgat inmalnings- och blandningstvång införes, vilket bör ske i så god tid, att tillämpningen kan ske så snart behov därav föreligger. Tullhöjningar synas icke innebära garanti för att de svenska odlarna skola få avsättning för sina produkter, och avsättningen är givetvis avgörande även för prisfrågan.

Jordbruksutredningen har i sitt betänkande icke närmare behandlat förhållandena på rågmärknaden, ehuru den förklarar sig vara av den uppfattningen, att läget även å denna marknad påkallar stödjande åtgärder från det allmännas sida. Emellertid anser utredningen, att vissa beträffande vetet föreslagna åtgärder böra avse även råg. Bl. a. borde spannmålsnämnden med uppmärksamhet följa prisutvecklingen inom och utom landet även för råg samt, då framträdande differenser till den inhemska rågens nackdel därtill ge anledning, undersöka marknadsförhållandena och framlägga förslag till sådana mått och steg, som kunna vara ägnade att stärka marknadsläget inom landet. Härvid kan, framhåller utredningen, bl. a. ett förmalningstvång för svensk råg tänkas ifrågakomma, en åtgärd, som skulle kunna bliva av betydelse med hänsyn till den omfattande import av råg, som ägt rum på senaste tiden, och de företeelser av dumpingartad karaktär, som präglat marknadsläget för detta spannmålsslag.

Man synes redan nu kunna utgå ifrån, att särskilda åtgärder krävas även för råg, och ett förmalningstvång torde t. o. m. bli lättare att tillämpa för råg än för vete. På grund av den höga kvaliteten hos väl bärgad svensk råg kan redan tidigt på hösten en så hög inmalningsprocent tillämpas, att säkerhet vinnes för

avsättning såsom brödspannmål av all fullgod vara. Skulle det under konsumtionsårets lopp visa sig, att tillgången inom landet är mindre än som beräknats, föreligger ju ingen svårighet att efter behov minska inmalningsprocenten. Även om det skulle leda därhän, att endast utländsk spannmål komme att användas under slutet av konsumtionsåret, uppstode tydligtvis ingen olägenhet.

Det är emellertid att befara, att under vissa förhållanden icke heller inmalnings- och blandningstvängtet blir tillräckligt effektivt, om nämligen dumpingen från utlandet ytterligare skulle komma att skärpas. Beträffande råg uppgives t. ex. att enligt en tysk-polsk överenskommelse stora mängder — 30,000 ton i månaden ha angivits såsom antaglig kvantitet — komma att över Danzig och Stettin exporteras till ett pris av 20 zloty per 100 kg. Även med tillägg av frakt skulle denna råg vid vår tullgräns blott komma att kosta mellan 8 à 9 kronor per 100 kg. Om vår rågtull höjes till 6 kronor för 100 kg. och kan effektivt utnyttjas med hjälp av inmalnings- och blandningstväng, skulle priset inom Sverige dock icke bli högre än 14 à 15 kr. per 100 kg., vilket uppenbarligen är alldeles otillräckligt för våra odlare.

Med hänsyn till dylika exceptionella åtgärder torde det vara nödvändigt att garantera vissa minimipris för den spannmål, som är användbar som brödsäd. Då det ej kan förutses i vilken omfattning olika spannmålsexporterande länder komma att vidtaga åtgärder för dumping, kan den föreslagna tullförhöjningen tidvis giva odlaren ringa eller intet stöd, varemot vid höga priser på världsmarknaden priset blir synnerligen högt. Starka fluktuationer i spannmålspriset äro ej ur odlarnas synpunkt önskvärda, och en variabel tull lämpad efter prisläget torde icke vara tänkbar. Minimiprisen skulle komplettera inmalnings- och blandningstväng. Inköpen borde kunna ske i samma ordning som förutsatts av jordbruksutredningen beträffande vete men under garanti av staten, att en viss sammanlagd kvantitet fullgod svensk brödsäd vunno avsättning till fastställt minimipris. Denna kvantitet borde bestämmas med hänsyn till skördeutfallet för året och i proportion till den inmalningsprocent, som beräknades vara erforderlig. Ett lågt pris på utländsk spannmål finge då påverka det inhemska mjölpriset i proportion till inblandningen.

Enklaste sättet att säkerställa detta system vore att riksdagen meddelade Kungl. Maj:t befogenhet att förordna om importreglering. Om denna väg icke skulle anses framkomlig, torde samma syfte kunna nås genom ett inmalnings- och blandningstväng av tillräcklig skärpa. Några särskilda svårigheter ifråga om mjölprisets anpassning till spannmålspriset synas icke behöva befaras, i fall anordningen tillämpas med tillbörlig omsikt.

Införas dessa kompletterande åtgärder, torde man kunna utgå ifrån, att våra brödsädsodlare tillförsäkras ett rimligt pris för fullgod vara. Prima svensk brödsäd skulle finna avsättning inom landet utan att behöva utbjudas till ruinerande priser.

Med hänsyn till den animaliska produktionen torde böra öppnas möjlighet att inköpa (till brödsäd icke duglig) spannmål av vete och råg utan tillägg av tull. Om från statens sida garanteras vissa minimipris för fullgod brödsäd, varigenom normal avsättning säkras, torde icke från spannmålsproducenternas sida någon egentlig invändning vara att göra mot tullfri införsel av råg och vete till utfodringsändamål, blott säkerhet vinnes att denna import icke konkurrerar med brödsäden, vilket kan uppnås därigenom, att tullrestitution lämnas för införd brödsäd, som undergått effektiv färgning, t. ex. i enlighet med vad som föreskrives i Kungl. Maj:ts kungörelse den 16 januari 1930 (nr 7) angående färgning av viss del av den importerade havren. Därmed skulle den anmärkning bortfalla, som från animalieproducenternas sida under vissa förutsättningar kan göras mot höjda tullar, att deras produktion fördyras och att de ställas ogynnsamt i förhållande till sina konkurrenter utomlands. Då särskilt vete kan med fördel användas vid svinuppfödning, om priset ligger lågt, bleve fläskproducenterna i stånd att utnyttja de fördelar en riklig världsskörd av vete erbjuder, utan att våra veteodlare därav behövde lida skada. Man torde nämligen kunna utgå ifrån, att huvudsakliga anledningen till det nuvarande prekära läget för brödsädsodlingen är svårigheten att vinna avsättning till rimligt pris för den till människoföda dugliga spannmålen. I ett eller annat avseende skadad vara torde normalt få användning vid odlarens egen animaliska produktion, och odlarna synas ej heller med fog kunna göra anspråk på tullskydd för denna del av spannmålsskörden, vilken för övrigt i vanliga fall ej spelar större roll.

Genom den föreslagna anordningen skulle sålunda bl. a. vinnas den förbättringen, att ett upprepande av sistlidet års erfarenhet angående de danska jordbrukarnas försprång ifråga om fläskproduktion på grund av särskilt billiga fodermedel förhindrades. Beträffande brödsäd skulle konsumenterna även vid lägre pris på utländsk spannmål än de föreslagna minimipriserna få vidkännas endast en mycket obetydlig fördyring av mjölet, och som regel torde kunna antagas, att mjölpriset snarare skulle bli lägre än högre jämfört med nuvarande förhållanden.

Med stöd av det anförda hemställas,

- 1) att riksdagen måtte antaga av jordbruksutredningen i betänkande den 18 januari 1930 framlagt förslag till lag med vissa bestämmelser till stöd för avsättningen av svenskt vete (inmalnings- och blandningstvång);

- 2) besluta inrättandet av en statens spannmålsnämnd i huvudsaklig överensstämmelse med jordbruksutredningens förslag samt antaga av jordbruksutredningen framlagt förslag till instruktion för densamma;

- 3) besluta att för nästkommande konsumtionsår, räknat från den 1 september 1930 till och med den 31 augusti 1931, skall för

vete och råg av fullgod kvalitet, som odlats inom landet, till en myckenhet, som bestämmes av Kungl. Maj:t efter förslag av statens spannmålsnämnd, av staten garanteras ett minimipris av 22 kr. för 100 kilogram vete och 20 kr. för 100 kilogram råg;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att beträffande råg förordna om importreglering; eller — därest importreglering icke anses möjlig att genomföra — om inmalnings- och blandningstvång såsom för vete i tillämpliga delar; samt

5) besluta att för vete och råg, som avses till kreatursföda, tullrestitution må erhållas, därest varans användning till brödsäd omöjliggöres genom effektiv färgning.

Stockholm den 12 mars 1930.

Janne Nilsson,
Hörby.

And. Lindgren.

Nestor Hammarlund.
